

ACC. N:R M. 16740:1-13.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ewa Åkerlund - Loundos*
Härad: *Torna* Berättare: *Obaf. Jönsson ö. system Olava, Ö. Torn*
Socken: *Ö. Torn, Lund* Berättarens yrke: *f.d. lantbrukare*
Uppteckningsår: *1967* Född år *1889/1903* *Ö. Torn, Lund*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

*Uppteckningar om Ö. Torn efter nummer. fråge-
lista.
s. 1-13.*

Skriv endast på denna sida.

Efterfrågas på varje gård.

- A. Hur mycket håller man sig med i år av; hästar, kor, svin och höns? Väntas några förändringar bli genomförda och varför?
- B. Odling av köksväxter o. dyl.? Förekommer någon försäljning på Mårtens-
torget av sådant eller annat? Har tidigare försäljning förekommit? An-
sågs den inbringande? När och varför upphörde den?
- C. Gårdens samtliga produkter: till vem och hur avyttras de idag? I vad
mån skiljer sig detta system från det som rådde då sagesmannen var
barn? Ange tidpunkten för uppgifternas giltighet.
- D. Vad sköter maskinstationen om ifråga om jordbruket och vad gör man
själv? Vem började anlita maskinstationen, när gjorde man det själv,
vad till en början med och varför? Vilka fördelar med nuvarande system?
- E. Vad användes ekonomibyggnaderna till idag? Gör orienterande skiss
med angivande av varje byggnads funktion.
- F. Vilka på gården har idag arbete utanför denna, sedan när och varför?
Hur i sagesmannens barndom.
- G. Vid vilka tillfällen i s:s barndom träffades gårdsfolket i hela byn, flera
gårdar (vilka)? Barn och tjänstefolk med? Vilka bjöds i övrigt till
barndomshemmet, t. ex. släktingar och då varifrån och hur ofta?
Stadsbor? Till vilka for man bort på bjudning?
Hur förhåller det sig med umgänget idag på motsvarande punkter. Om
förändringar när och varför?
- H. I vilken utsträckning anlätades i s:s barndom affärerna i stan? Hur för-
värvades kläder, skor etc. Hur idag?
- I. Hade man någon särskild uppfattning om lundaborna, högdragna, likar
etc. Händes det att stadsbor bar sig illa åt mot byborna, hur, när? An-
sågs bönderna på Utmarken och vid Getingevägen vara finare, sämre
eller likar med arrendatorerna i Ö. Torn?
- J. Vilken utbildning fick s. och hans syskon? Hur med egna barn? När
började i byn barn sättas i högre skolor, varför?

Inför framtiden.

Frågorna ställes till arrendatorerna och smeden och eventuell övrig egentlig bybefolkning, således inte till inflyttade studenter och dylika.

- K. Vad tycker ni om planerna att uppföra nya hus i byn för bostadsändamål? Bör det vara hus som går in i den gamla stilen eller går det lika bra med helt moderna villatyper? Vad tycker ni skall göras med ekonomi-byggnaderna? Skall de stå kvar för bykaraktärens skull och utnyttas till annat än nu eller bör de rivas? Tycker ni att det från Lund inflyttade korsvirkeshuset gör sig bra eller dåligt i byn? Varför?
- L. Vad tycker ni om att få många stadsbor in i byn? Anser ni att stadsborna på något sätt skiljer sig från byborna i Ö. Tor?
- M. Vad tycker ni om uppsägningen av arrendena? Är det en nödvändig utveckling eller är det orättvist handlat? Vems är i så fall skulden? Känner ni er personligen hårt drabbad av utvecklingen? På vad sätt har era framtidsplaner rubbats? Hur tänker ni göra nu? Vill ni bo kvar i ert hus? Kan ni tänka er några fördelar med utvecklingen? Hur anser ni att andra i byn kommer att drabbas av utvecklingen?

ACC. N:R M. 16740: /.

A.

nr 16

Till gården hör inte längre någon jord, varför man varken har djur eller driver något lantbruk. Syskonen har fått gården som ett slags undantag. - Förr hade man flera katter, men de blev överkörda på autostradan, när de sprang dit för att jaga möss och råttor. Av samma anledning har man inte längre hund heller.

Höns har man kvar, 35 st. Dem ämnar man behålla om det går.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16740:2.

B.
nr 16.

Man odlar potatis, bruna bönor, foderbetor till hönsen, lök, rödbetor och gurkor. Systemen brukar sälja gurkor och bruna bönor på Mårtensstorget, men i år är där för lite gurkor, dels beroende på väderleken, dels att Fjärrvärme när de skulle bygga körde samman jorden att den blev för kompakt för att växterna skulle trivas. - Gurkor säljes också tiål andra i byn. Någon förtjänst blir det ju alltid. Deras mor har alltid också stått på torget och sålde även ägg och smör fram till 1904 eller 1905, då Lundaortens mejeriförening tog över.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16740:3

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

C.
nr 16

Gurkor, bönor och ägg är vad gården producerar. Allt säljes på torget. Ägg säljes även till Svea, vilket betalar minst, samt till lundabor som kommer ut och köper direkt. Att sälja ägg på torget ger bästa förtjänsten, men det är kallt att stå där. I sommar har systemen bara varit dit 3-4-gånger. - Höns och kycklingar säljes inte, då och då har man en självtill middag.

Förr d.v.s. modern sålde bara på torget och då även smör, fram till 1904-05 då Mejeriföreningen övertog den försäljningen. Fadern sålde säd till spannmålshandlare Hans Bengtsson i Lund, sockerbeter till Arlov och kreatur till slaktare Bengtsson i Lund.

Syskonen som drev nr 13 efter fadern 1936-1954 sålde säden till Axel Olsson i Knästorps kvarn, sockerbeterna till Arlov och kreaturen till Slakteriföreningen i Kävlinge, som senare blev Scan.

ACC. N:R M. 16740:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

D.

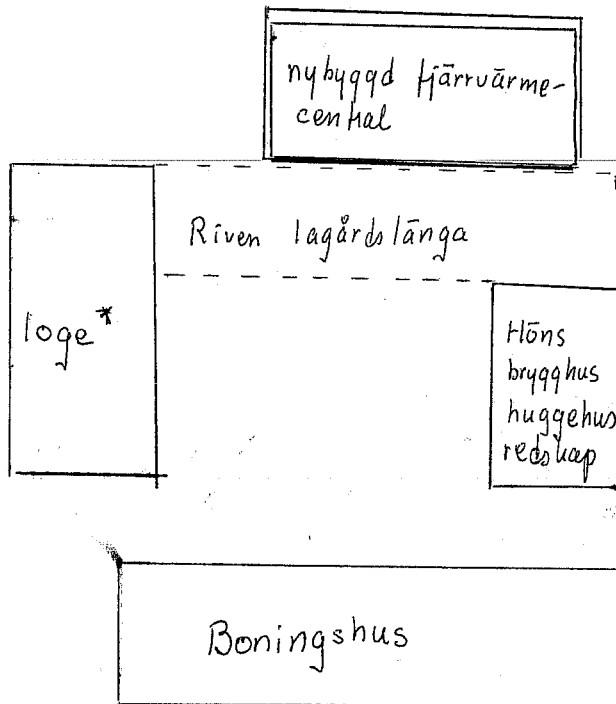
nr 16

På nr 13 hade man 75 tunnland jord, vilket var mycket att hinna p.g.a. väderleken. med då man hade bråttom i skördetiden. Därför fick Maskinstationen ta över hälften av skördetröskningen 1950. Det var modernt och gick fortare, men var dyrt, varför man fick nöja sig med hälften. Man hade kvar den egna elektriska motortröskan, som gjorde den andra hälften. - Andra anlidade också maskinstationen men köpte också egna små tröskor. Maskinstationen skötte också om sädessprutningen.

ACC. N:R M. 16740:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

E.
nr 16

* Logen uthyres nu till byggm. Gösta Andersson som har byggnadsmaterial och rör i längan.

Östra Tornsvägen

ACC. N:R M. 16740:6.

F.

nr 16

Arbete utanför gården, fränsett torgförsäljningen, förekommer inte och har aldrig gjort.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16740:7

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

G.

nr 16

Tröskesammanträde förekom till 1955, då man diskuterade den flyttande trösken, som också fanns. Mötet var i februari. Kalas förekom gemensamt för alla lantbrukare med barna och ungdomar då någon nollade. Mot slutet (30-talet?) fick inte barn vara med. Tjänstefolket deltog aldrig. På farfars tid ställde man till med höstagille för tjänstefolket.

Stadsbor umgicks man inte med och knappast nu heller. Herr J. var dock med på Albin Johanssons, f.d. ägare till Svea, 60-årskalas.

Släktingar hade man i Lackälänga, Limhamn, Lomma, S.Sandby, Löddeköpinge och Hellestad. Till dem for man på bjudning, och de kom till barndoms hemmet en gång om året. De är alla nu döda utom en syster i Flyinge.

ACC. N:R M. 16740:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

H.

nr 16

Förr handlade man livsmedel hos Svea. Det mesta bakade, bryggde och slaktade man hemma. - Skor köptes på Hercules och Berglund. Herr J. fick sina kläder från Magnus Nilsson. Systemern fick kläder sytt av sömmerskor som åkte omkring till gårdarna. T.o.m. 1964 köpte man mjölk i byn, därefter i Tunaaffären, där det mesta av livsmedel handlas idag. Herr.J köper kläder hos Lindgren i Lund, Systemern hos Elida Jönsson, och Vävnadsdepoten.

ACC. N:R M. 16740:9

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I.

nr 16

Färr kunde ibland stadsborna vara stora av sig, men något sådant förekommer inte idag. Nu är man ju själv nästan stadsbo. Lund är bättre än både Malmö och Landskrona, Lund är ju en lärdomsstad.

Getingevägsborna var helt jämförliga med byborna. Systemen anser att "något bättre ansåg de sig." Man hade gemensamma kalas.

ACC. N:R M. 16740:10.

J.

nr 16

Herr J. har gått igenom folkskolan samt Hvilans folkhögskola, där han bl.a. lärde sig deklarerera, vilket han fick hjälpa fadern med. Lantbruket lärde han sig av fadern.

Systemen har gått i folkskola och på Kulturens vävskola. Husets textilier har han vävt där.

Nu för tiden tar många studenten, många vill ju få arbete i stån, på kontor och liknade. En del går också på lantmannaskolor och får lära sig fältmätning och bokföring.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16740: //

K.

nr 16

Den gamla bebyggelsen bör bevaras. Helst ser man privata villor, som är vackrast i gammal stil, gärna med frontespis.

Ekonomihusen äfårninte rivs, de skulle ju kunna användas till lagerhus.

Korsvirkeshuset är ju vackert och modernt inrett, men så fint behöver inte de kommande husen vara. - Olika meningar om huset råder i byn. Alfred Persson t.e.x är glad över att ha fått Karlsson till granne.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16740: / 2.

L.

nr 16

Det spelar ingen roll med fler stadsbor i byn, det finns ju redan. De skiljer sig inte från byborna.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16740:13.

M.

nr 16

Kan inte bedöma något när det gäller uppsägningen av arrendena. Själv har de ju inget att mista. De flesta är äldre och skulle i alla fall ha upphört inom ett par år.

Vad beträffar utvecklingen är det det samma som när man bygger järnvägar och vägar, marken exproprieras och det är inget att göra åt det.

Syskonen vill gärna bo kvar på gården. Visserligen är det ej modernt, men det har man aldrig varit van vid.

Fördelar med bostadsbyggandet är att man fått handlare, post, bank, skräddare och skomakare inom räckhåll.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND